

VILÁGIAK-MUNKADOKUMENTUM

BEVEZETŐ

A világi híveket gyakran szoktuk a „laikus” névvel illetni. Ez egyáltalán nem valamilyen lekicsinylés, valami kisebb-rendű keresztényi hivatás. A „laikus” a görög „laikos” szóból származik, és a néphez tartozót jelenti. A korabeli nyelvhasználatban ez kitüntetést jelentett. A II. Vatikáni Zsinat több határozata (AA 10; LG 10) világosan beszél arról, hogy minden keresztény teljes értékű tagja az Egyháznak: részesül az általános papságban, Krisztus papi, prófétai és királyi méltóságában. Ez pedig azzal jár együtt, hogy a világi krisztushívőknek komoly feladata és felelőssége van az Egyházban.

Mi sem természetesebb tehát, hogy egyházmegyei zsinatunk foglalkozik egyházmegyénk legnépesebb hívőcsoportjával, a világi krisztushívőkkel, vagy más néven a laikusokkal.

I. A VILÁGI HÍVŐK MÉLTÓSÁGA

A II. Vatikáni Zsinat *Népek világossága* (LG), kezdetű dogmatikus konstitúció, melynek témája az Egyház, világosan szól a laikusok méltóságáról: „Jóllehet tehát az Egyházban nem mindenki ugyanazt az utat járja, (...) de teljesen egyenlő mindnyájuk méltósága és tevékenysége minden hívő közös feladatában, Krisztus Teste építésében.” (LG 32)

Ez a méltóság minden megkeresztelt embernek kijut a keresztség és a bérálás szentsége által.

Olyan szükséges, fontos és lendületet adó felismerés lehet minden világi, vagyis laikus hívőnek ez a nagy méltósága, amiben Isten részesíti. Ettől a felismeréstől szinte spontánul és örömmel indulhat a világba és adhatja tovább azt a nagy kincset, aminek maga is részese: az istenhitet és az evangélium gazdagságát.

II. János Pál pápa a *Christifideles laici* apostoli buzdításában ezt írja: „...a keresztség kegyelmének és méltóságának új szempontja: a világi hívők maguk is részt vesznek Jézus Krisztus hármasküldetésében, amely papi, prófétai és királyi. Ez olyan szempont, amely az Egyház élő emlékezetéből és hagyományából soha nem hiányzott.” (CL 14)

1. A világi hívő részese Krisztus papi küldetésének

A megkereszteltek, Krisztushoz tartozása megpecsétlődik a keresztségben. Egész lényükkel és minden tevékenységük felajánlásával Hozzá és az Ő áldozatához csatlakoznak, kedves lelki áldozattá válnak. Ez annyit jelent, hogy a megkereszteltek közössége egy papi közösség. Isten a keresztségben arra rendeli a megkeresztelteket, hogy vegyenek részt a keresztény vallás istentiszteletében az ima (liturgia), a szeretet művei (diakónia) és a szent élet tanúsága (martíria) által. A szentmiseáldozatban Jézusnak, az isteni Béránynak a felajánlásához

csatlakoznak és vele együtt önmagukat is felajánlják Istennek (LG 11). A hívők mindennapi munkája, imádsága, apostoli kezdeményezése, hitvestársi és családi élete, testi-lelki pihenése, sőt az élet türelmesen viselt terhei is mind Istennek kedves lelki áldozattá válnak, melynek révén a világot Istennek szentelik (LG 34). Nincs tehát olyan szelete vagy szöglete az életnek, amely ne lenne átítható krisztusi lelkülettel, az Atya megdicsőítésének a szándékával, amely a pusztán profán létezés tartományába tartozna. A világot templommá alakítani, ahol az Isten szeretete válik láthatóvá – ez a világi krisztushívők apostoli-papi küldetése.

2. A világi hívő részesedik Krisztus próféta küldetésében

Krisztus próféta küldetését egészen második eljövételéig szüntelenül gyakorolja, mégpedig nemcsak az ő nevében és hatalmával tanító hierarchia, hanem a világi hívők által is. E küldetéshez megadja nekik a Szentlélek a hit természetfeletti érzékét és a beszéd adományát. A megkereszteltek a tanúságtevő élettel és a szóbeli igehirdetéssel teljesítik Krisztustól kapott próféta küldetésüket. A zsinat ismét hangsúlyozza, hogy ennek elsődleges terepe a világ: az Evangélium erejével kell átítni a mindennapi életet, a házasságot, a családot és a társadalmat. Krisztus üzenetének bemutatása „sajátos jelleget és különleges hatékonyságot kap attól, hogy a világ köznapi körülményei között megy végbe” (LG 35,2).

A világi hívek különösen arra hivatottak, hogy jelenlévővé és tevékenyvé tegyék az Egyházat olyan helyeken és körülmények között, ahol csak általuk lehet az Egyház a föld sójává. Ezt pedig akkor teszik, ha tetteikről azt a Krisztust ismerik meg, aki kereszthalálával és feltámadásával megmutatta nekünk, hogy a szeretet győz a halál és a bűn felett. Tetteinkkel nekünk is erről kell tanúskodnunk a világban.

3. A világi hívő részesül Krisztus királyi feladatából

Krisztus királyi küldetését úgy értelmezi a zsinat, hogy az a bűn hatalmának a megtörését és mindennek az Atya uralma alá vonását jelenti. Krisztus királyi uralma a bűn feletti győzelmét és a teremtett világnak az Atyához való elvezetését foglalja magában. Haláláig tartó engedelmes szolgálatával, a halálból felmagasztalt királyként szent hatalmával Isten országának, az igazságosság, a szeretet és a béke országának a megvalósulását munkálja szüntelen.

A zsinati tanítás szerint a világi krisztushívők oly módon részesednek Krisztus királyi tisztségében, hogy Isten országának terjesztésén fáradoznak. Ez egyfelől azt jelenti, hogy a föltámadt Jézus szent hatalmával legyőzik önmagukban a bűn országát, és így a királyi szabadság állapotába kerülnek. Másfelől azt is jelenti, hogy Isten országát terjesztik azzal, hogy a munka, a technika, a kultúra, a civilizáció és a társadalmi kapcsolatok világát átíratják krisztusi szellemmel, az igazságosság követelményei és az erkölcsi értékek szerint alakítják az

intézmények működését (LG 36). Isten uralmának, az ő országának személyes megtestesítője maga Jézus, aki Fiúként szent emberségében tökéletes „tere”, hordozója és kinyilatkoztatója az Atya uralma megvalósulásának. Ő maga személy szerint az Isten országa. Isten uralma úgy valósul a történelemben, hogy Krisztust követjük és krisztusivá válunk, Krisztus országa bontakozik bennünk és közöttünk. Ez egyszerre benső, spirituális történés, de ugyanakkor egész kapcsolatrendszerünket és a világhoz való viszonyunk teljes spektrumát átformáló esemény. E kettős történésnek a kitüntetett közege az Egyház, mely Isten országának csírája, a krisztusi üdvösség egyetemes szentsége a történelemben. A világi hívők királyi küldetése ennek az Országnak a szolgálatában áll: Krisztussal egyesülve, titokzatos Testének tagjaiként azon munkálkodni, hogy a világ minden szempontból az Atya tetszése szerint alakuljon.

4. Mária – laikusok követendő példaképe

A legkiválóbb példakép a világi krisztushívők számára Mária, Jézus édesanyja. Ő adta a legnagyobbat a világnak: Jézus Krisztust! Azzal, hogy Isten Máriát, egy egyszerű, hétköznapi embert választotta Fia édesanyjául, mutatja milyen nagyszerű dolgokat tervezhet általunk is Isten a világban, közvetlen környezetünkben!

Krisztust a világnak adó laikusnak lenni azt jelenti, hogy Máriaként élünk a világban: ma is megajándékozzuk a világot Krisztussal. Odavinni Őt a világ legkisebb vagy legtömegesebb, legtávolabbi vagy sokszor Krisztus nélküli részeire, ahová a hivatásos hithirdetők, a papok nehezen, vagy soha el sem jutnának, de ugyan úgy családjainkba, felebarátainkhoz is őt visszük.

- 1. Mint világi krisztushívő mennyire érzem meghívásomat és küldetésemet, hogy Krisztust elvigyem oda, ahol élek? Család, munkahely, baráti társaság, rekreációs kör (sport, vadászat, halászat, borászok, kultúrotthon stb.)?*
- 2. Milyen élményeim, tapasztalataim voltak ezen a téren eddig?*

II. A VILÁGI HÍVEK FELADATA

Ferenc pápa ezt írja: „Minden megkeresztelt emberben, az elsőtől az utolsóig, hat a lélek megszentelő ereje, mely evangelizálásra készítet... Helytelen volna egy olyan elképzelésre gondolnunk, miszerint szakképzett munkások viszik előre az evangelizációt, miközben a nép többi tagja egyszerűen csak befogadja cselekedetüket... Minden keresztény annyira misszionárius, amennyire Jézus Krisztusban találkozott Isten szeretetével...” (EG 119) Milyen egyedüli és világos út minden megkeresztelt ember számára, hogy törekedjen „találkozni Isten szeretetével Jézus Krisztusban”, és akkor ezzel a szeretettel él a világban.

Az Egyház a világi hívőnek a világban, ezen belül pedig különös módon a családban való tevékenységét „apostolkodásnak,” mai szókinccsel evangelizációnak, tekinti. Ez nagyon fontos felismerése és elismerése az Egyháznak a krisztushívők irányában.

a) Család

A család témával az Egyházmegyei zsinatunk már foglalkozott, ezért ezt a témát itt nem dolgozzuk fel újra.

b) A világ építése

Küldetés

A világi hívő küldetése, hogy a mindennapi élet területén, a legkülönbözőbb helyzetekben is, az evangéliumi értékrend szellemében helyt álljon. A társadalomban és munkahelyén legyen a becsület, igazságosság, tisztesség, pontosság mintaképe és szószólója – ezt akkor is vállalnia kell, ha ezáltal a keresztény értékektől eltávolodott környezetében olykor igazságtalansággal, korrupcióval, a szakértelem hiányával találkozik vagy környezete ellenállásába ütközik. Így válik jelenlétével Krisztusnak élő tanújává és a remény éltetőjévé. A közvetett apostolkodás mellett feladata és felelőssége, hogy az örömhírt szavaival is hirdesse abban a társadalmi környezetben, amelyben tevékenységét kifejti. Ezt nevezzük a misszió dinamikájának, amelyre egyre inkább szükségünk van. Ez a missziós dinamizmus sőt és világosságot hoz a világnak. Sok világi fél attól, hogy valamilyen apostoli feladatra vállalkozzon, amely úgy vélik elvonná tőlük szabad idejüket és így megpróbálnak kitérni Isten hívó szava elől. Ez gyakran abból következik, hogy az emberek kikerülhetetlen szükségét érzik annak, hogy személyes szabadságukat megőrizték, pedig az evangelizáló feladat örömteli válasz volna Isten és az embertárs szeretetére, olyan tevékenységek, amely révén az ember egyre inkább növekedhet, vagyis egyre inkább azzá lesz, amiért Isten teremtette: szerető emberré.

Ferenc pápa így bátorít bennünket: „Az evangélium örömét soha semmi és senki nem veheti el tőlünk (vö. Jn 16,22) Feladataink és buzgóságunk csökkenésére nem jelenthetnek mentséget világunk – és az Egyház – bajai. Úgy tekintünk rájuk, mint növekedésre serkentő kihívásokra. A hívő látás képes felismerni a fényt, melyet a Szentlélek mindig áraszt a sötétségben, anélkül, hogy elfelejtenénk: ‘ahol elhatalmasodott a bűn, túlradt a kegyelem’ (Róm 5, 20) Hitünk arra kap felszólítást, hogy lássa előre a bort, amivé a víz változhat és lássa a konkoly között növekvő búzát.” (EG 84)

Minden egyes laikusnak a világ előtt Jézus Krisztus föltámadása és élete tanújának és az élő Isten jelének kell lennie. Együtt és külön-külön, a maguk szerepe szerint a Lélek gyümölcseivel kell táplálniuk a világot (vö. Gal 5,22), ki kell árasztaniuk rá a lelket, mely azokat a szegényeket, szelídeket,

békességeseket élteni, akiket az Úr az evangéliumban boldognak hirdetett (vö. Mt 5,39). Egyszóval: „ami a lélek a testben, azok a keresztények a világban”.

3. *Szoktam-e otthon, a családom körében olyan tetteket véghez vinni, cselekedni, amelyekből érződik az isteni szeretet?*
4. *Elzárkózom-e attól a gondolattól, hogy éljem az örömhírt ott, ahol éppen vagyok? Ha igen, akkor mi ennek az oka?*
5. *Meglátom-e a jót a környezetemben, a körülöttem élőkben?*

Kihívások

A mai társadalmi élet egy állandó átalakulásban van, ami elbizonytalanítja az embert. Már semmi sem a régi.

Az informatika világa szinte azonnal, azaz reális időben közli az eseményeket, a hagyományos életformák változnak. Ezzel párhuzamosan a tömegkommunikációk, a tévhitok és a reklámok eltompítják az ember valóságérzékét. Sajnos ez csak tovább torzítja jóléti társadalom emberképét, amelyet a sikeresség, a hedonizmus, az önzés, a fájdalommentesség, a hasznosság fogalmai jellemeznek. Eltűnőben van a közösségi szolidaritás a kölcsönösség és felelősség. Fellazulóban vannak a hagyományos kötelek, ennek ellenére az embernek szüksége van a közösségi élményre. A gyors és nagy társadalmi hálózatok (internet, facebook, instagram, twitter...) ellenére, észrevehető egy elszigetelődési folyamat.

A gazdasági helyzet nap mint nap új problémákat okoz. Szemtanúi vagyunk a nagy városoktól távol eső vidéki települések elszegényedésének. Így a vidéki településekből nagy az elvándorlás, főleg a nemzőképes generáció költözik el, kisebb része a nagyvárosokba, a többség viszont nyugatra. Ez magával hozza azt a helyzetet, hogy a megmaradt lakosság átlagéletkora meghaladja a hetedik évtizedet.

Feladatok

„Ezek után az Úr kiválasztott más hetvenkettőt, és elküldte őket kettesével maga előtt minden városba és helységbe, ahová menni készült” (Lk 10,1).

Jézus Krisztus ma is munkatársak által akarja elérni, megszentelni az embereket. Ennek megvalósítására küldi a világiakat is. A II. Vatikáni Zsinat a világi hívők feladatává teszi, hogy az evilági dolgok intézése és Isten szerint való rendezése által keressék az Isten országát, ezáltal kovászként belülről szenteljék meg a világot (vö. LG 31)

Amit még egy fontos és elkerülhetetlen feladatnak tekinthetünk (zsinatunknak legszebb gyümölcsei közé számíthatna): a laikusok folyamatos képzése (a szentbeszéd mellett). Hiszen csak így tudnak a mai korban a világi híveink a „képzett világgal egy szinten” beszélgetni, érvelni, dialógust folytatni.

6. *Hogyan valósítom meg apostoli küldetésemet a társadalomban:*
 - a. *mint egyén,*

- b. a munka területén,
 - c. a kultúrában,
 - d. a politikában,
 - e. a közösségben?
7. Miben segíthetek saját egyházi közösségemen belül és a környezetemben rászoruló testvéreimnek?
 8. Felkészültnek érzem-e magam az apostoli munkára?
 9. Milyen felkészülésre lenne igény?
 10. Mi az, ami akadályozza vagy ami korlátozza az apostolkodás gyakorlását?

c) Világi lelki mozgalmak – karizmák az egyén és a világ megszentelésére

A huszadik században „gombamódra” születtek a különféle mozgalmak és lelkiségek. Ezek a mozgalmak és lelkiségek (főleg) a világiakat gyűjtik maguk köré, új lehetőséget és lendületet adva a helyi és a világegyháznak karizmájuk által, amit a Szentlélek adott. Sokan a világi hívek közül e mozgalmakban kapják az irányt és az erőt, hogy családjukban és a világban tanúságtevők legyenek, de egyben e mozgalmak által nyújtott karizmák egyéni szentté válásukat is elősegítik.

A lelkiségi mozgalmak jellemzői:

- csoportokat létrehozva, közösségélményt nyújtanak,
- egyszerre sok embert vezetnek mély istentapasztalatra,
- mély elkötelezettségükkel a katolikus Egyházat „versenyképessé” teszik a szektákkal és a vallási irányzatokkal szemben,
- munkájukat hangsúlyozottan a világiakra építik, ami megegyezik a II. Vatikáni Zsinat célkitűzésével,
- sokszínűségük lehetőséget ad a híveknek, hogy mindenki megtalálja a maga hitkifejeződését, apostolkodási formáját,
- a hagyományos közösségek (plébánia) vonzóerője gyengébben érezhető a mai világban,
- a lelkiségi mozgalmak segítségével lehetnek a plébániai lelkipásztorkodásnak.

XVI. Benedek pápa 2006 pünkösdjén úgy szólt róluk, mint akik „megmutatják, mennyire elevenen működik a Lélek Isten népében”. A pápa szavai szerint a „mozgalmak az igaz élet szomjúságából születtek; minden szempontból az élet mozgalmi”. Hangsúlyozta a mozgalmak sokféleségét, amit Isten akar, ugyanakkor az egységet is, ami szintén isteni akarat. II. János Pál pápa mindezekkel az új közösségekkel kapcsolatban, az ő bátorításukra mondta az Egyház egésze és az új közösségek között fennálló mély harmóniára utalva: „Az Egyház maga is mozgalom.”

Katolikus lelkeségi mozgalmak, amelyek vidékünkön is léteznek: Házas hétvége, Máriás papi mozgalom, Fokoláre mozgalom, Katolikus karizmatikus megújulás, Taizéi közösség, Szent András Evangelizációs Iskola...

11. Hallottam-e a lelkeségi mozgalmakról?

12. Hogyan illeszkednek be ezek a mozgalmak a plébániai, egyházmegyei „vérkeringésbe”?

III. A VILÁGI HÍVŐK EGYHÁZMEGYÉNKBEN

Egyházmegyénkben a mai időben is vannak – hála Istennek – szép számban meggyőződéses laikusok, akik evangéliumi hasonlattal, sóként adnak „isteni ízt” környezetüknek.

Egy-két évtizede már vannak hivatásos laikus hitoktatók iskolákban és plébániákon, van laikus lelkipásztori kisegítő is, az újabb időben laikusok is dolgoznak az egyházmegyei és a plébániai adminisztrációban, az egyházi médiákban, az egyházmegyei és helyi Caritas-ban. Még régebből tudjuk, hogy voltak egyházközségi tanácsstagok, templomban és plébánián sok önkéntes segítő, imacsoport vezetők, vagyis lelkes laikusok mindenhol és mindig voltak. Ami a jövőt illeti, egyházmegyénkben még sok területen van szükség a laikusok segítségére a plébániáinkon, filiáinkon, intézményeinkben: a lelkipásztori munkában, mint akolitusok és lektorok, mint segítő munkatársak a családi-, ifjúsági-, gyermekpásztorációban, a helyi Caritas-ban, a plébániai adminisztrációban, (pl. számítógépes munka, pályázatírás), az egyházi médiában stb.

Ugyanígy kivételes feladatuk is megmarad, hogy a család, a munka, politika, kultúra, sport stb. terén továbbra is, vagy egyesek új kezdetként, tanúságot tegyenek az evangéliumi értékekről, életről. Az önkéntes munkát vállaló világi krisztushívők, az egyházi alkalmazásban levő laikusok, laikus hitoktatók mind-mind nagy kincsei egyházmegyénknek.

13. Hol látom még a laikusok helyét az Egyházban, plébániámon? Volna-e szükség világi lelkipásztori munkatársakra a plébánián?

14. Érzek-e magamban meghívást, kedvet, hogy a plébániai és/vagy a világi környezetben aktívabban vegyek részt, ott többet nyújtsak magamból és így tanúságtevő legyek, hitemből fakadó életemmel?

15. Milyen munkára volna érdemes még világiakat bevonni, megkérdezni?

16. Van-e innovatív (eredeti és új) ötlet, hogyan lehetne a lelkes önkéntes munkatársakat egymással összekapcsolni egyházmegyei szinten?

17. Mire van szükségük a világiaknak egyházmegyénkben?